V-100 (1 juni 2026) – Vragen aan het ministerie van LVVN over het thema 'Houdbaarheid van het landbouwsysteem voor toekomstige generaties'

1) Kunt u toelichten waarom de Subsidie voor Vestiging van Jonge Landbouwers toetst op bestaande (en dus niet op toekomstige) verdiencapaciteit? Bent u zich ervan bewust deze regeling daarmee niet geschikt is voor zij-instromers? Zo ja, wat gaat u daaraan doen? Zo nee, waarom niet?

2) Welke mogelijkheden ziet u om onnodige belemmeringen voor verduurzaming van landbouwbedrijven, zoals belemmeringen voor de aanleg van landschapselementen en bomen op landbouwgrond, weg te nemen? Wat gaat u doen om deze belemmeringen weg te nemen? En hoe gaat u daarbij samenwerken met de gemeenten/de VNG?

3) Nederland kent verschillende onderzoeksinstituten die adviezen geven over het landbouw- en natuurbeleid die strengere regels impliceren dan de huidige. Op welke wijze gaat u deze adviezen meenemen in natuurinclusief landbouwbeleid, om zo de toekomst van (jonge) boeren en ecosysteemdiensten te waarborgen?

4) Het behouden en verbeteren van ecosysteemdiensten is essentieel voor onze leefomgeving en landbouwsystemen. Welke mogelijkheden ziet u om het leveren van ecosysteemdiensten te bevorderen onder boeren? En hoe gaat u dit concreet vertalen naar beleid en samenwerking op nationaal en lokaal niveau?

5) Als jongeren zien we dat jonge boeren, vooral boeren die kleinschaliger te werk gaan, zich steeds vaker niet uitspreken over de huidige politieke ontwikkelingen. Dit soort geluiden worden niet voldoende gehoord aan tafel, omdat deze boeren zich soms afkeren van de politiek. Hoe kunt u er op structurele wijze voor zorgen dat dit soort verloren stemmen alsnog gehoord worden? Hoe gaat u ervoor zorgen dat het vertrouwen van deze boeren weer toeneemt?

6) Momenteel zorgt polarisatie binnen en buiten de politiek ervoor dat beleid soms niet wordt doorgevoerd. Dit heeft impact op het huidige landbouwbeleid, maar ook op het uitblijven van bepaalde beslissingen die nu genomen moeten worden, waardoor toekomstige generaties de negatieve effecten kunnen ervaren. Polarisatie komt steeds vaker voor. Zeker onder jongeren, die vaker in aanraking komen met sociale media, vormt dit een groot probleem. Hoe gaat u ervoor zorgen dat dit zo min mogelijk effect heeft op de uitvoering van het beleid van uw ministerie in de komende jaren?

7) De afgelopen jaren hebben ons laten zien hoe afhankelijk wij zijn van andere landen wat betreft onze voedselzekerheid, niet alleen van import van voedsel voor mensen en dieren, maar ook van bijvoorbeeld kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Gezien de grote onzekerheid en ongewenste afhankelijkheid die dit brengt: in hoeverre wilt u

afhankelijk zijn van import uit Europese en niet-Europese landen? En hoe kunnen we binnen de landsgrenzen het voedselsysteem zo aanpassen dat we deze afhankelijkheid verkleinen?

8) Welke stappen moet u nu zetten om over honderd jaar voedselzekerheid te garanderen voor de toekomstige generaties, gezien:
   a) De bodemkwaliteit (bijv. zware metalen, PFAS, verzuring en verzilting)
   b) De waterkwaliteit (bijv. fosfaat, glyfosaat, fluorantheen en nitraat)
   c) Resistentie voor (dier)medicatie
   d) Monocultuur, verminderen genetische diversiteit en resistentie van gewasbeschermingsmiddelen door 'plaagdieren' waarmee het risico op grootschalige plantziekteuitbraken vergroot wordt?

9) Gezien de constateringen uit de vorige vragen en het feit dat het huidige landbouwsysteem niet houdbaar is, zou u concreet aan ons als jongeren kunnen toelichten hoe het landbouwsysteem er in 2050 uitziet, binnen welke planetaire grenzen wij dan leven en wat de belangrijkste stappen zijn geweest om hier te komen?

10) Hoeveel fte heeft de NVWA om de vis die aan land wordt gebracht te inspecteren? Vindt de staatssecretaris dat er genoeg controle is op illegale, ongereguleerde en niet gerapporteerde visserij? Zo nee, hoe gaat de staatssecetaris die controle aanscherpen?